

[Thestrup.]

rimeligt, at en lov, der formelt fremtræder som en skattelov, men reelt er noget helt andet — f. eks. en lov, der tilsigter konfiskation af ejendom eller socialisering af erhverv —, kan unddrages adgangen til at kunne forlanges undergivet folkeafstemning. Må jeg som et eksempel på en lov, der formelt vil fremtræde som en skattelov, men hvis egentligste formål er at ændre privatejendomsretten til jord til en art statsfæste, nævne den lov om fuld grundskyld, som der for tiden arbejdes med i en kommission. Det er dog urimeligt, hvis en sådan lov kan gennemføres af et enkelt kammer uden adgang til folkeafstemning.

Jeg kan ikke lade være med i denne forbindelse at nævne loven om grundstigningskyld og betone, at når den ikke blev mere uheldig, end den blev, så skyldes det i høj grad landstingets indsats — jeg nævner det for dog at sige noget venligt om landstinget; jeg synes ikke, der har lydt så forfærdelig mange venlige ord om landstingets indsats.

Jeg regner med, at de her nævnte forhold vil blive gjort til genstand for en nærmere drøftelse i udvalget.

Med disse bemærkninger kan jeg for mit eget vedkommende erklære, at jeg vil være med til en velvillig behandling af de foreliggende to forslag.

Anker Lau: Selvom jeg må anerkende det foreliggende grundlovsforslag som et fremskridt, der utvivlsomt indeholder flere forbedringer i forhold til det bestående, kan jeg naturligvis ikke sige mig helt fri for, at der på enkelte områder endnu kan være visse betænkeligheder, og da vi jo alle anser ændringer i et folks forfatning for en meget alvorlig og indgribende ting, forstår jeg, at tiden nu er inde til, at man må komme frem med sine betænkeligheder og så henstille til det kommende udvalg at tage dem under fornyet overvejelse.

Inden jeg går over til en sag, som jeg må anse for mere væsentlig, vil jeg dog gerne først sige lidt om en mindre ting, som også andre ærede ordførere i dag har været inde på. Jeg vil gerne stille det spørgsmål, om det er nødvendigt i selve grundloven at fastsætte rigsdagsmedlemmernes antal. Det afgørende må formentlig være i enhver situation at indrette sig således, at det

praktiske rigsdagsarbejde kan gøres på den mest forsvarlige måde, og jeg er så formastelig at tro, at det inden længe vil vise sig, at 175 medlemmer, der hver for sig skal bevare deres daglige arbejde også udenfor dette ting, vil være for få, når landstinget falder bort.

Den kontakt, rigsdagens medlemmer gennem deres erhverv har med det praktiske livs udfoldelse på de mangfoldigste områder, er så værdifuld for folkestyret, at det ikke bør gøres så svært at bestride en rigsdagsmands gerning, at han må vælge enten erhvervslivet eller rent og helt det politiske liv. Jeg tror ikke, folkestyret vil være tjent med, at det bliver nødvendigt for ret mange af os at drage denne skillelinie.

Jeg ved udmærket godt, at det adskillige steder i landet anses for at være populært at gøre rigsdagen så lille som muligt, men jeg vil vægre mig ved at tro, at større kredse i befolkningen skulle agte rigsdagen så ringe, at det skulle være en hindring for at skabe den folkets rigsdag, der er i stand til — også bedre end den nuværende — at løse alle de mangfoldige opgaver, der i vore dage melder sig for rigsdagen. Jeg mener derfor, som også det ærede medlem hr. Hans Conrad Koefoed har været inde på, at medlemmernes antal passende kunne overføres til valgloven; og skulle erfaringen give mig ret eller arbejdsstoffet yderligere vokse, vil det jo være en nem sag at ændre valgloven i stedet for hele det besværlige apparat, som det er at ændre grundloven.

Jeg skal så gå over til den sag, som jeg anser for mere væsentlig, og her vil jeg have lov til at udtrykke min oprigtige glæde over, at § 42 indfører folkeafstemningen som et led i den danske forfatning. Jeg har altid næret beundring for det schweiziske folks høje politiske kultur, og skulle vi med denne paragraf starte en udvikling i Danmark, hvor folket kommer til at leve med i det politiske liv på samme måde, som man gør det i Schweiz, er her lagt en grundsten til en virkelig god udvikling.

Imidlertid må man erkende, at der her er tale om et forsøg, og ingen kan vel med absolut sikkerhed vide, hvorledes 30 pct.-reglen vil virke; måske bliver den præventive virkning paragraffens egentlige betydning. I alle tilfælde føler jeg mig temmelig sikker på, at man vil opdage, at folkeafstemningen i alt væsentligt vil blive brugt